

اخصير حيات

رقبه اسكندر جعفرزاده

سرشناسه	: اسکندر جعفرزاده، رقیه، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: اکسیر حیات/ رقیه اسکندر جعفرزاده.
مشخصات نشر	: تبریز: هنر اول، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۳۲۳ص.
شابک	: 978-600-7460-48-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: دوستی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Islam -- Friendship -- Religious aspects
موضوع	: دوستی
موضوع	: Friendship
موضوع	: دوستی -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Friendship -- Qur'anic teaching
موضوع	: دوستی -- احادیث
موضوع	: Friendship -- Hadiths
رده بندی کنگره	: ۲۹۵ / ۷ / ۵ / ف / ۲ / ۲۵۴ BP
رده بندی دیویی	: ۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۰۰۶۱۱

تبریز صنایع پستی: ۱۴۶۸ - ۱۳۸۵ تلفن: ۰۹۱۴۲۰۱۴۱۰ honarpub@yahoo.com

عنوان: اکسیر حیات

مولف: رقیه اسکندر جعفرزاده

ناشر: هنر اول

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰

قطع: وزیری/ ۳۲۳ صفحه

چاپ و صحافی: مدیران

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-7460-48-1

شابک: ۱ - ۴۸ - ۷۴۶۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

فهرست

فصل اول: کلیات

۱۳	 مقدمه
۱۵	 ۱- ۱- تعریف مسأله (بیان مسأله)
۱۷	 ۱- ۲- اهمیت و ضرورت تحقیق
۱۸	 ۱- ۳- اهداف تحقیق
۱۸	 ۱- ۴- منظور و نحوه تحقیق
۱۸	 ۱- ۵- تعریف علم، متغیرها و مفاهیم اساسی تحقیق
۱۸	 ۱- ۶- فرضیه‌های تحقیق
۱۹	 ۱- ۷- پیشینه تحقیق
۲۲	 ۱- ۸- روش تحقیق
۲۲	 ۱- ۹- ابزار شیوه‌های گردآوری اطلاعات

فصل دوم: معنا و مفهوم واژه حبّ و نظائر آن (مفردات)

۲۵	 ۲- ۱- معنا و مفهوم واژه حبّ - ریشه محبت و معنای آن
۲۷	 ۲- ۲- مقایسه واژه حبّ و نظائر آن در قرآن
۲۸	 ۲- ۳- موارد اشتقاق کلمه محبت از نگاه بعضی از عرفا
۲۹	 ۲- ۴- معنای اصطلاحی حبّ
۲۹	 الف) محبت از نظر عقلی
۳۰	 ب) معنای اصطلاحی حبّ از نظر عرفان
۳۲	 ج) محبت از نظر اخلاق
۳۵	 د) محبت از دیدگاه اسلام
۳۷	 ه) محبت از دیدگاه روایات
۳۷	 و) محبت از نظر فلسفی
۳۹	 ۲- ۵- رابطه واژه عشق و حبّ

فصل سوم: حقیقت محبت

۴۱	 ۳- ۱- حقیقت محبت
۴۲	 ۳- ۲- جایگاه محبت در وجود انسان
۴۳	 ۳- ۳- محبت در جهان
۴۴	 ۳- ۴- حب خدا در قرآن

- ۳- ۵- محبت مؤمنان به خدا..... ۴۶
- ۳- ۶- محبت پایه دین..... ۴۶

فصل چهارم: عوامل ایجاد و بازدارنده محبت در قرآن و روایات

- ۴- ۱- عوامل درونی ایجاد محبت..... ۵۱
- ۴- ۱- ۱- عامل معرفتی..... ۵۱
- ۴- ۱- ۱- ۱- معنی لغوی واژه معرفت..... ۵۲
- ۴- ۱- ۱- ۲- معنی اصطلاحی معرفت..... ۵۲
- ۴- ۱- ۱- ۳- واژه معرفت در قرآن و روایات..... ۵۲
- ۴- ۱- ۱- ۴- مفهوم و اهمیت معرفت خدا..... ۵۳
- ۴- ۱- ۱- ۵- انگیزه معرفت خدا..... ۵۶
- ۴- ۱- ۱- ۶- آثا معرفت خداوند..... ۵۷
- الف- توحید و اعتقاد به یگانگی خداوند..... ۵۷
- ب- ایجاد محبت و علاقه..... ۵۸
- ج- شناخت انبیاء و رسالتشان..... ۵۸
- د- خوف و رجاء..... ۵۹
- ه- عدم دلبستگی و وابستگی به دنیای فانی..... ۵۹
- و- عدم ارتکاب به گناه..... ۶۰
- ز- احساس رضایت و تسلیم..... ۶۰
- ح- خشوع..... ۶۱
- ۴- ۱- ۱- ۷- رابطه معرفت و عمل..... ۶۱
- ۴- ۱- ۱- ۸- بررسی رابطه معرفت و محبت..... ۶۲
- ۴- ۱- ۲- عوامل تربیتی اخلاقی..... ۶۴
- ۴- ۱- ۲- ۱- اخلاص در نیت..... ۶۴
- ۴- ۱- ۲- ۲- التزام به تقوا..... ۶۷
- ۴- ۱- ۲- ۳- ایثار و از خودگذشتن، انفاق، احسان..... ۷۱
- ۴- ۱- ۲- ۴- توبه..... ۷۳
- ۴- ۱- ۲- ۵- غفران، بخشش الهی، عفو..... ۷۴
- ۴- ۱- ۲- ۶- توکل..... ۷۶
- ۴- ۱- ۲- ۷- صبر..... ۷۷
- ۴- ۱- ۲- ۸- جهاد..... ۸۰
- ۴- ۲- عوامل بیرونی ایجاد محبت..... ۹۳
- ۴- ۲- ۱- ساده زیستی..... ۹۴

۹۸	۴-۲-۲- اطعام و یاری دادن دادخواهان
۱۰۰	۴-۲-۳- مسرور نمودن مؤمنان
۱۰۲	۴-۲-۴- نیکی به برادران ایمانی
۱۰۳	۴-۲-۵- خوشرویی در معاشرت با دیگران
۱۰۴	۴-۲-۶- تواضع
۱۰۷	۴-۲-۷- سخاوت
۱۰۸	۴-۲-۸- زهد در دنیا
۱۰۹	۴-۲-۹- نهی از منکر و ترغیب به هدایت
۱۱۱	۴-۳- عوامل بازدارنده ایجاد محبت
۱۱۱	۴-۳-۱- عوامل دینی
۱۱۱	۴-۳-۱-۱- عامل معرفت
۱۱۵	۴-۳-۱-۱- غفلت از حقیقه خویش و فطرت
۱۱۹	۴-۳-۱-۲- شرک
۱۲۰	۴-۳-۱-۳- کفر
۱۲۳	۴-۳-۱-۴- نفاق
۱۲۴	۴-۳-۱-۵- طغیان، ضلالت و گمراهی
۱۲۹	۴-۳-۱-۲- عامل اخلاقی و تربیتی (ردائل)
۱۲۹	۴-۳-۱-۲- حب دنیا، حب مال، دنیاپرستی
۱۳۹	۴-۳-۱-۲- ربا
۱۴۳	۴-۳-۱-۳- تکبر
۱۴۷	۴-۳-۱-۴- حسادت
۱۵۳	۴-۳-۱-۵- افتراء
۱۵۵	۴-۳-۱-۶- غیبت
۱۶۱	۴-۳-۲- عوامل بیرونی بازدارنده محبت
۱۶۱	۴-۳-۱-۲- دنیا زدگی
۱۶۶	۴-۳-۲-۲- سبقت در خوردن مال یتیم
۱۶۸	۴-۳-۲-۳- تلاش برای گسترش فساد
۱۷۰	۴-۳-۲-۴- ربا
۱۷۱	۴-۳-۲-۵- خیانت
۱۷۲	۴-۳-۲-۶- ظلم

فصل پنجم: انواع محبت

۱۷۶	۵- ۱- محبت خدا به انسان
۱۷۶	۵- ۱- ۱- فطری بودن ایمان تحفه الهی
۱۷۹	۵- ۱- ۲- دین محبت الهی
۱۸۰	۵- ۱- ۳- ایصال به مطلوب
۱۸۱	۵- ۱- ۴- تعلق حب به خداوند تعالی حب حقیقی است
۱۸۴	۵- ۱- ۵- اسباب محبوبیت نزد خدا
۱۸۹	۵- ۱- ۶- مرحله تکاملی انسان (مودت و رحمت موقع ازدواج)
۱۸۹	۵- ۱- ۷- پیروزی بر دشمن
۱۹۰	۵- ۱- ۸- محبت مؤمنان در دل مؤمنان
۱۹۱	۵- ۱- ۹- محبت خداوند بر پیامبر(ص)
۱۹۲	۵- ۱- ۱۰- محبت خدا به بنان صالح
۱۹۴	۵- ۲- محبت انسان به خدا
۱۹۵	۵- ۲- ۱- آثار محبت انسان به خداوند
۱۹۸	۵- ۲- ۲- محبت حقیقی
۱۹۹	۵- ۲- ۳- محبت حضرت ابراهیم به خدا
۲۰۱	۵- ۳- محبت انسان به اهل بیت(ع)
۲۰۳	۵- ۳- ۱- رابطه ولایت و محبت اهل بیت(ع) با طاعت و معصیت
۲۰۵	۵- ۳- ۲- جایگاه تکوینی معصومین (صلوات الله علیهم)
۲۰۷	۵- ۳- ۳- فطرت معصوم جویی در انسان
۲۱۰	۵- ۳- ۴- حب علی در قرآن و سنت
۲۱۵	۵- ۴- محبت انسان به انسان
۲۱۵	۵- ۴- ۱- اخوت اسلامی
۲۱۷	۵- ۴- ۱- ۱- عوامل اخوت اسلامی
۲۲۵	۵- ۴- ۱- ۲- آفات اخوت اسلامی
۲۵۴	۵- ۴- ۲- شیوه تعامل با منافقان
۲۵۵	۵- ۴- ۳- شیوه تعامل با اهل کتاب (غیرمسلمانان)
۲۵۵	۵- ۴- ۴- نهی از دلبستگی به غیر مسلمان
۲۵۶	۵- ۴- ۵- تعامل با فاسقان

فصل ششم: آثار محبت الهی

۲۶۰	۶- ۱- محبت برگزیدگان الهی، اهل بیت(ص)
۲۶۴	۶- ۱- ۱- منبع خیرات بودن ولایت و محبت ائمه(ع)

۲۶۴	۶-۱-۲- بازدارندگی محبت اهل بیت (ع) از گناه
۲۶۵	۶-۱-۳- حالات مختلف دوستدار اهل بیت (ع)
۲۶۶	۶-۲- التزام به مصادیق زهد و تقوا
۲۶۸	۶-۲-۱- حقیقت زهد
۲۷۴	۶-۳- ایمنی در برابر آسیب مردم
۲۷۴	۶-۴- خرد و روشنایی قلب (رابطه محبت با عقل)
۲۷۹	۶-۵- متخلق شدن به صفات الهی
۲۷۹	۶-۶- محبوب و مذکور خداوند واقع شدن
۲۸۰	۶-۷- رضا
۲۸۳	۶-۸- شوق
۲۸۴	۶-۹- ذکر محبوب
۲۸۵	۶-۱۰- انس
۲۸۵	۶-۱۱- محبت ریشه همه مهمات احوالات
۲۸۷	۶-۱۲- تاثیر محبت در عرفان و سیر و سلوک حقیقی (سلوک عملی و احوال عارفان)
۲۸۸	۶-۱۲-۱- محبت به انسان‌ها
۲۸۸	۶-۱۲-۲- سعه صدر و رفتار محبت‌آمیز در برابر رت و خطای دیگران
۲۸۹	۶-۱۲-۳- ابزار محبت و معاشقه با محبوب ازلی
۲۹۰	۶-۱۲-۴- در خلوت
۲۹۰	۶-۱۲-۵- در تفکر
۲۹۱	۶-۱۲-۶- در خوف
۲۹۱	۶-۱۲-۷- در رجا
۲۹۲	۶-۱۲-۸- در صبر
۲۹۲	۶-۱۲-۹- در شکر
۲۹۲	۶-۱۲-۱۰- پایبندی به محبت الهی در سلوک فردی پیامبر اکرم (ص)
۲۹۴	۶-۱۳- دعا و نجوا
۳۰۰	۶-۱۴- نجواهای عاشقانه اهل بیت (ع) در ادعیه
۳۰۹	منابع و مأخذ

چکیده

هستی به رحمت و محبت وجود یافته و بر این مینا تربیت می‌یابد، خدای سبحان در سرشت هر موجودی عشق ذاتی سیر به سوی کمال خود را ایجاد کرده است حب و محبت به معنای دوستی و دوست داشتن گرایش و کششی دو جانبه بین محب و محبوب می‌باشد معرفت و محبت در فطرت همه انسان‌ها به ودیعه نهاده شده و تمام ذرات عالم بر مدار محبت و عشق و رحمت می‌گردد و اساس کار پیامبران نیز بر محبت و رحمت است و آدمی با اسباب و طرقی که خدای سبحان برای او قرار داده است از قبیل رسول باطنی (عقل) و رسول ظاهری (انبیاء) و همچنین آیات انفسی و آفاقی رشد و شکوفایی را برای خودش هموار نموده و با اراده و اختیارش در سیر بندگی قدم می‌گذارد و بنابراین محبت و عشق الهی در وجود او موج می‌زند و این محبت او را به حرکت و تلاش واداشته و شوق بندگی و وصول به مقام قرب را در وجود انسان بیدار می‌سازد پس انسان به لطف و عشق الهی خدایش را می‌شناسد و به بالاترین مقامات قرب نائل می‌شود از سوی دیگر محبت اطاعت‌آور است و میان محبت و اطاعت رابطه معیت وجود دارد با ظهور محبت اطاعت پیدا می‌شود و محب به محبوب تأسی می‌کند. از دیگر سوی محبت در دو بستر هم‌راستا است یعنی محبت به حق و محبت به خلق و این موضوع در تمامی امت‌ها بوده است. یکی از آثار محبت الهی محبت به اولیای الهی به ویژه اهل بیت (ص) می‌باشد. خداوند ولایت و محبت آنها را سبب زنده ماندن دل‌ها قرار داده است. دوست داشتن اهل بیت جدا از دوستی و محبت نیست به خدا نیست. انسانی که تحت تاثیر این جذبه قرار می‌گیرد. در اثر روشنایی دل به صفت الهی متخلق می‌شود و با بیشتر شدن این جذبه محبت انسان به خدا و به تبع آن محبت دیگران الهی و حتی محبت هر عملی که او را به مقام قرب برساند در دل این انسان روشن خواهد بود. از نمونه‌های دیگر محبت به خلق اخوت ایمانی که در بین مومنان ایجاد می‌شود و این طرح از ابتکارات اسلام است و این اخوت نیز نشان از محبت و دوستی او به خدا دارد بنابراین مسئله محبت از ضروریات زندگی آدمی است، بدان جهت ما در این کتاب به بررسی و شناخت جایگاه محبت در زندگی انسان و عوامل تاثیرگذار بر این مسئله و آگاهی از موانع عشق و محبت به منظور هموار کردن مسیر رسیدن به عشق حقیقی از منظر آیات و روایات پرداخته‌ایم. این کتاب در ۶ فصل، فصل اول کلیات، فصل دوم واژه‌شناسی مفهوم حب با استفاده از منابع متعدد لغوی، در فصل سوم به بحث حقیقت محبت که همان نابود ساختن

صفات محب و اثبات ذات محبوب می‌باشد پرداخته شده است در فصل چهارم به عوامل ایجاد محبت در قرآن و روایات که هم عوامل ایجاد محبت از نظر عوامل درونی و بیرونی مورد بررسی قرار گرفت و هم از نظر عوامل بازدارنده از نظر عامل بیرونی و درونی که در هر دو مورد هم عامل مهم معرفتی و سپس عامل تربیتی و اخلاقی مورد بررسی قرار گرفت و در فصل پنجم به انواع محبت (محبت خدا به انسان، محبت انسان به خدا، محبت انسان به انسان که نمونه والای آن در اسلام پیمان اخوت ایمانی است) اشاره شده است و در فصل ششم آثار محبت الهی از دو بعد مورد بررسی قرار دادیم اول آثار فردی ابراز محبت و دوم آثار اجتماعی ابراز محبت و در این میان یکی از مهم‌ترین آثار محبت الهی، محبت برگزیدگان خدای سبحان یعنی اهل بیت (صلوات‌الله‌علیهم) می‌باشد که با بررسی‌های انجام شده به این مهم رسیدیم که رست داشتن اهل بیت (صلوات‌الله‌علیهم) جدا از دوستی و محبت خدا نیست. برای رسیدن به این اهداف از روش توصیفی، تحلیلی استفاده شده است.

کلید واژه: حب، محبت، عاقد، عشق، مودت، مهرورزی، تقرب، ولایت.